

תוכן עניינים מפורט

המשפט המינהלי – עקרונות יסוד

1

מבוא

שער ראשון : מבואות

9 www.bursi.co.il פרולוג

11	על הדמוקרטיה	פרק ראשון :
13	א. משטרים פרה-דמוקרטיים	
16	ב. הדמוקרטיה – ההגדרה וקשייה	
18	ג. היבטים פורמליים	
18	(1) הליך בחירות	
19	(2) הכרעת רוב	
19	(3) ריבונות העם	
21	(4) אגד של מוסכמות חברתיות	
21	(5) אפשרות לשינוי חברתי	
21	ד. היבטים מוסדיים	
21	(1) הפרדת רשויות וביזור סמכויות	
23	(2) עצמאותה של הרשות השופטת	
24	(3) ריסון שיפוטי	
25	(4) חקיקה	
25	(5) שקיפות שלטונית	
26	ה. היבטים מהותיים	
26	(1) זכויות אדם וחירויותיו	

כג

- 27 (2) פלורליזם
 (3) שמירה על זכויות המיעוט למרות הכרעת הרוב
 28
 29 (4) סובלנות
 30 ו. היבטים פורמליים-מהותיים
 30 (1) שלטון החוק
 30 (2) שוויון
 31 ז. מטרות הדמוקרטיה
 33 ח. הדמוקרטיה הישראלית
 33 (1) כללי
 37 (2) החיבור למשפט המינהלי

פרק שני :

- 39 על זכויות אדם
 41 א. זכויות אדם
 43 ב. רשימת זכויות אדם
 43 (1) כללי
 44 (2) כבוד האדם
 45 (3) חופש ביטוי
 46 (4) חופש העיסוק
 47 (5) הזכות לקניין
 47 (6) חופש ההתאגדות
 48 (7) חופש התנועה
 49 (8) זכות לשוויון
 50 (9) על יחסיותן של זכויות וחירויות

פרק שלישי :

- 53 על השלטון
 55 א. תפקידי השלטון
 55 (1) כללי
 55 (2) ניהול ענייני החברה
 56 (3) שירות הציבור
 57 (4) שמירה על הסדר הציבורי
 (5) הקניית רף ביטחון מינימלי לחברה
 58 וליחידיה
 60 ב. עקרונות יסוד בהתנהלות השלטון

60	(1) כללי	
60	(2) יעילות	
61	(3) תקינות	
63	(4) שקיפות	
64	(5) אחריותיות	
66	(6) שוויוניות	
67	(7) סיכום	
69	על המשפט הציבורי	פרק רביעי :
71	א. המשפט הציבורי	
71	(1) כללי	
	(2) מבנה המשפט הציבורי: מדרג נורמטיבי	
71	ומדרג מוסדי	
72	ב. המדרג הנורמטיבי	
72	(1) כללי	
74	(2) חוקי יסוד (חוקה)	
76	(3) חקיקה ראשית	
78	(4) חקיקת משנה (תקנות)	
82	(5) הוראות מינהל	
83	(6) הנחיות מינהליות	
84	ג. המדרג המוסדי	
84	(1) כללי	
85	(2) רשות מכוונת	
86	(3) רשות מחוקקת	
86	(4) רשות מבצעת	
87	(5) הרשות השופטת	
88	(6) בין המדרגים	
89	ד. מהמשפט הציבורי למינהלי	
89	(1) כללי	
91	(2) בשערי המשפט המינהלי	

שער שני – חלק א': משפט מינהלי

- פרק חמישי:
- 95 המשפט המינהלי, מאפייניו ומקורותיו
- 97 א. המשפט המינהלי – מהו?
- 97 (1) כללי
- 97 (2) תוכנו של המשפט המינהלי
- 99 (3) הגופים הכפופים למשפט המינהלי
- (4) המשפט המינהלי הכללי והמשפט המינהלי הספציפי
- 103 ב. מאפייני המשפט המינהלי
- 104 (1) כללי
- 105 (2) משפט שפוט
- 108 (3) גיוון תחומים והחלטות
- 109 (4) "צעירותו" של התחום
- 110 (5) טשטוש גבולות עם המשפט הפרטי
- 113 (6) טשטוש גבולות עם המשפט החוקתי
- 115 ג. מקורות המשפט המינהלי
- 115 (1) חקיקה
- 116 (2) ההלכה הפסוקה
- 116 (3) חוקי יסוד

שער שני – חלק ב': עקרונות כלליים

- פרק שישי:
- 121 שלטון החוק
- 123 א. שלטון החוק – הגדרתו ומובניו
- 123 (1) כללי
- 124 (2) שלטון החוק הפורמלי
- (3) שלטון החוק התורת-משפטי
- 126 (היוריספרודנטלי)
- 130 (4) שלטון החוק המהותי
- ב. שלטון החוק – מעיקרון כללי למשפט המינהלי
- 132

132	(1) שלטון החוק כעיקרון משפטי כללי	
133	(2) ביטוייו של העיקרון במשפט המינהלי	
136	ג. הפגיעות בעקרון שלטון החוק	
136	(1) כללי	
137	(2) סמכותה השירות של הממשלה	
137	(3) חסינות חברי כנסת	
	(4) "תקנות ביצוע", "תקנות מחוץ לחוק"	
138	ו"תקנות בניגוד לחוק"	
139	(5) חשיבותו של שלטון החוק	
		פרק שביעי:
141	שוויון	
143	א. שוויון	
143	(1) כללי	
145	(2) שוויון במשפט	
151	ב. השוויון במשפט הציבורי	
151	(1) כללי	
153	(2) השוויון במשפט המינהלי	
154	ג. סוגיות בשוויון במשפט הציבורי	
154	(1) ההבחנה המותרת	
155	(2) ההעדפה המתקנת	
157	(3) מדיניות "נפרד אבל שווה"	
	(4) אי שוויון בחלוקתו של נטל שירות	
159	הביטחון	
		פרק שמיני:
163	שקיפות	
165	א. שקיפות פעולותן של רשויות ציבוריות	
165	(1) כללי	
166	(2) המקור	
169	(3) תכליות	
172	(4) השקיפות כעיקרון יחסי	
173	ב. החובות הנגזרות מעקרון השקיפות	
173	(1) כללי	
173	(2) תיעוד	
174	(3) גילוי ופרסום	

176	(4) דיווח	
176	(5) הנמקה	
177	ג. חוק חופש המידע	
177	(1) כללי	
179	(2) נקודת המוצא – זכות לקבלת מידע	
179	(3) הזכות למידע כזכות יחסית	
180	(4) הביקורת השיפוטית על יישום החוק	
181	(5) קבלת מידע מחוץ לגדר חוק חופש המידע	
182	(6) חוק חופש המידע והחתימה לשקיפות	
185	הפרדת רשויות וביזור סמכויות	פרק תשיעי:
187	א. עקרון הפרדת הרשויות וביזור הסמכויות	
187	(1) כללי	
189	(2) ממודל ריכוזי למודל של הפרדת רשויות	
	(3) עקרון הפרדת הרשויות וביזור הסמכויות	
191	והמשפט המינהלי	
192	ב. הנדבך הראשון – משולש הרשויות	
192	(1) כללי	
193	(2) הרשות המחוקקת	
196	(3) הרשות המבצעת	
196	(4) הרשות השופטת	
200	(5) משולש הרשויות במבחן המציאות	
	ג. הנדבך השני – איזונים ובלמים (Checks and Balances)	
204	(1) כללי	
206	(2) הביקורת השיפוטית	
208	(3) צמצום סמכותה של הרשות השופטת	
209	(4) בין הרשות המחוקקת לרשות המבצעת	
	ד. ביטויי של עקרון הפרדת הרשויות וביזור	
209	הסמכויות	
209	(1) כללי	
210	(2) מתחם הסבירות ומתחם המידתיות	
210	(3) השפיטות המוסדית	
211	(4) עתירה מוקדמת ומיצוי הליכים	

212	ה. גורמים נוספים במארג השלטוני	
212	(1) כללי	
212	(2) מבקר המדינה	
215	(3) תקשורת	
217	(4) אירגונים חברתיים	
218	(5) "השחקנים החדשים"	
221	עצמאות הרשות השופטת	פרק עשירי :
223	א. עצמאות הרשות השופטת	
223	(1) כללי	
224	(2) הצורך באמון הציבור	
	(3) הצורך בהוראה מפורשת לשלילת	
226	סמכותה של ערכאה שיפוטית	
	ב. היבטיו של העיקרון בדבר עצמאות הרשות	
227	השופטת	
227	(1) כללי	
228	(2) ההיבטים האישיים	
231	(3) ההיבטים המוסדיים	
232	(4) התערבות פרלמנטרית בעשייה השיפוטית	
	ג. עצמאותה של הרשות השופטת והמשפט	
235	המינהלי	
237	הריסון השיפוטי העצמי	פרק אחד-עשר :
239	א. הריסון השיפוטי העצמי	
239	(1) כללי	
	(2) העקרונות המתווים את מידת הריסון	
240	השיפוטי	
242	ב. עיצוב הריסון השיפוטי	
242	(1) כללי	
242	(2) מאפייני הגוף העומד לביקורת שיפוטית	
244	(3) מאפייני ההחלטה	
248	(4) תוצאות ההחלטה השלטונית	
250	ג. ביטויו של עקרון הריסון השיפוטי העצמי	
250	(1) כללי	

- (2) עקרון הריסון השיפוטי בשלבים
 250 המקדמיים של ההליך השיפוטי
- (3) עקרון הריסון השיפוטי בבחינת שיקול
 251 הדעת השלטוני לגופו
- (4) עקרון הריסון השיפוטי במישור הסעד
 253
- 255 פרק שנים-עשר : זהירות מונעת
- 257 א. זהירות מונעת (Precautionary Principle)
- 257 (1) הזהירות המונעת כעיקרון כללי
- 258 (2) הזהירות המונעת – קשיי ההגדרה
- 261 (3) המקור
- 262 (4) תכליות
- 263 (5) אפשרויות יישום
- 264 ב. הוויכוח בעד ונגד עקרון הזהירות המונעת
- 264 (1) כללי
- 265 (2) טיעוני תמיכה בעקרון הזהירות המונעת
- 265 (3) טיעוני נגד
- 269 ג. עקרון הזהירות המונעת במשפט
- 269 (1) כללי
- 270 (2) הזהירות המונעת במשפט הישראלי
- 271 ד. הזהירות המונעת במשפט המינהלי
- 271 (1) כללי
- 272 (2) קליטת העיקרון במשפט המינהלי
- 274 (3) היקף העיקרון במשפט המינהלי ויישומו

שער שני – חלק ג' : עקרונות פנים-מינהליים

- 279 פרק שלושה-עשר : חוקיות המינהל
- 281 א. עקרון חוקיות המינהל
- 281 (1) כללי
- 284 (2) נדבכיו של עקרון החוקיות
- 287 (3) עקרון החוקיות – מקורו
- 288 (4) עקרון חוקיות המינהל – תכליותיו

288	ב. עקרון חוקיות המינהל – הגמשתו
288	(1) סמכויות נלוות
290	(2) סמכות טבועה
293	פרק ארבעה-עשר : נאמנות המינהל
295	א. נאמנות המינהל
295	(1) כללי
298	(2) היקף חובת נאמנות המינהל
300	ב. ביטויי של עקרון הנאמנות במשפט המינהלי
300	(1) כללי
301	(2) נורמות כלליות
303	(3) נורמות ספציפיות
304	(4) עקרון נאמנות המינהל במבחן המציאות
307	פרק חמישה-עשר : הגינות המינהל
309	א. עקרון הגינות המינהל
309	(1) כללי
311	(2) חובת הגינות המינהל – מקורה
313	ב. החובות הנובעות מעקרון הגינות המינהל
'3	(1) כללי
	(2) שלוחותיו של העיקרון
	פרק שישה-עשר : גמישות המינהל
	א. גמישות המינהל
	(1) כללי
	(2) עיגונו של העיקרון
	ב. עיצוב הגמישות המינהלית
	(1) העקרונות המתחרים בעיצוב המינהלית
	(2) השיקולים המתווים את עי
326	המינהלית
330	(3) יישום פרטני

- 333 פרק שבעה־עשר: תקינות המינהל
- 335 א. העיקרון בדבר תקינות המינהל
- 335 (1) כללי
- 335 (2) תכליות
- 336 (3) שינוי בעוצמתו של העיקרון
- 337 (4) היבטים פליליים ומשמעתיים
- 339 ב. שלוחותיו של העיקרון
- 339 (1) כללי
- (2) שמירה על הקופה הציבורית ועל המשאבים הציבוריים
- 339 (3) הפרדה בין הון לשלטון
- 340 (4) שקיפות
- 342 (5) מינויים ראויים
- 343 (6) סיכום
- 346
- 349 פרק שמונה־עשר: יעילות המינהל
- 351 יעילות המינהל
- 351 (1) כללי
- (2) ביטוי של עקרון היעילות במשפט המינהלי
- 354 (3) היעילות כעיקרון יחסי
- 357

שער שלישי: סוגי החלטות מינהליות

- 363 פרק תשעה־עשר: סוגי ההחלטות המינהליות
- 365 א. אפיון החלטות מינהליות ומיון
- 365 (1) כללי
- (2) מיקומו של מקבל ההחלטה בהיררכיה המינהלית
- 365 (3) החלטות נורמטיביות לעומת אלה שאינן נורמטיביות
- 367 (4) החלטות עיקריות לעומת מעשי עזר
- 367 (5) החלטות לעומת היעדר החלטות
- 370

371	(6) החלטות לעומת מעשים	
	(7) קיומה של ביקורת פרלמנטרית על	
	ההחלטה או היעדרה של ביקורת	
372	פרלמנטרית	
	(8) החלטות חד-פעמיות לעומת החלטות	
373	נמשכות	
	(9) החלטות שלטוניות לעומת החלטות	
373	פרטיות	
	(10) מהות הזכויות או החירויות הנפגעות,	
	עוצמת הפגיעה בהן וההגנה המוענקת	
375	להן	
375	(11) רמת הפורמליות של ההחלטה	
376	(12) החלטות סופיות לעומת החלטות זמניות	
	(13) החלטות כלליות לעומת החלטות	
376	אינדיווידואליות	
380	ב. ריכוז מאפייני ההחלטות והנפקויות, ויישום	
380	(1) ריכוז מאפייני ההחלטות והנפקויות	
384	(2) יישום	
389	מפתח חקיקה	מפתחות
401	מפתח פסיקה	
423	מפתח נושאי	